

DOI: 10.15290/bb.2018.10.39

**Навуковы круглы стол “Чалавек. Асоба. Творца”
прысвечаны памяці прафесара Ігара Жука**
Гродна, 20 чэрвеня 2018 г.

Выдатны беларускі літаратуразнаўца, прафесар Ігар Васільевіч Жук (1957–2017) імкліва адышоў у вечнасць напрыканцы свайго юбілейнага чэрвеня. Ён паспеў шмат зрабіць і сказаць, але ж колькі яшчэ меў агарнуць як дзеля свайго далейшага чалавечага здзяйснення, так і добра паспалітага, нашага агульнага свярджэння ў спаконным, існым... Ужо з нейкага высокага паверху вечнасці спазіраў ён на прэзентацыю плёну свайго шматгадовага асэнсавання тэмы і матыву беларускага шляху ў паэтычнай спадчыне Янкі Купалы і Якуба Коласа – кнігі “Прыхінуцца да крыніцы”, што адбылася падчас Міжнароднай скарынаўскай канферэнцыі, прысвечанай 500-годдзю беларускага кнігадрукавання ў Навуковай бібліятэцы Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы 28 кастрычніка 2017 года. Нельга не згадаць, як інтэлігентна, з усведамленнем ролі І. Жука як вучонага і выкладчыка, з кранальнай павагай да пачуццяў прысутных родных правёў прэзентацыю малодшы калега прафесара дырэктар Бібліятэкі Мікалай Грынько.

Вось і напачатку прадугледжвалася, што Круглы стол будзе мець міжнародны характар і ў яго арганізацыі разам з Навуковай бібліятэкай, Кафедрай беларускай філалогіі ГрДУ прымуць удзел Кафедра інтэрдyscyплінарных і параўнальных даследаванняў “Усход–Заход” і Кафедра беларускай філалогіі Універсітэта ў Беластоку. Планавалася праца па наступных праблемах: “Навуковая спадчына прафесара І.В. Жука і сучаснае літаратуразнаўства; Творчая індывідуальнасць прафесара; Шматграннасць асобы І.В. Жука; Навука ў гонар доктара філалагічных навук, прафесара Ігара Жука”. Гэтыя параметры

ўласна і вызначылі тэматычную амплітуду Стала, з тым, што канчаткова ў якасці арганізатара выступіў філалагічны факультэт ГрДУ.

З уступным словам да ўдзельнікаў Навуковага круга стала звярнуліся дэкан філалагічнага факультэта І.С. Лісоўская, загадчык кафедры беларускай філалогіі А.С. Садоўская, былыя загадчыкі кафедры беларускай літаратуры Д.М. Лебядзевіч і А.Э. Сабуць. Ва ўнісон прагучаў зачытаны зварот да прысутных дэкана філалагічнага факультэта Універсітэта ў Беластоку прафесара Яраслава Лаўскага, які, у прыватнасці, падкрэсліў, што ўспамінае прафесара Жука *jako wspaniałego, uśmiechniętego człowieka, wybitnego naukowca, filologa, szczerego Białorusina, pielęgnującego swój język narodowy i pamięć własnej kultury. (...) Trudno zapomnieć swobodę, z jaką Profesor czytał swe teksty, zawsze jakby osobiście, “ostatecznie” zaangażowany w referowane problemy. Jeszcze większe wrażenie na mnie, na polskich uczestnikach naszych wspólnych od tylu lat organizowanych Konferencji naukowych robiły dyskusje z udziałem Pana Profesora – wielkiego erudyty, znakomitego komparatysty, obdarzonego jakąś niezwykłą głębią spojrzenia na tekst literacki, ale i na procesy historyczne, społeczne. Ta głębia pozwalała mu przenikliwie, ale i bez iluzji, czytać teksty oraz procesy zachodzące w życiu i świecie wokół tekstów. Profesor Żuk, tak jak Go rozumiałem, kochał klasykę białoruskiej literatury, ale też wielkie teksty literatury światowej, w tym polskiej, rosyjskiej, ale i zachodnioeuropejskiej.*

Raz jeszcze powtórzę to, co mówiłem już publicznie w Grodnie – widziałem w Nim, w prof. Żuku, i widzę dotąd intelektualistę europejskiego i światowego formatu.

Прафесар С.П. Мусіенка ў выступленні “Ігорь Васильевич Жук – профессор, человек, учитель, мыслитель...” стварыла выразны партрэт неардынарнай Асобы. Трыццаць пяць гадоў прапрацаваў І. Жук у Гродзенскім дзяржаўным універсітэце, прайшоўшы шлях ад асістэнта да прафесара. У 1991–1995 гадах быў спачатку дэканам факультэта беларускай філалогіі і культуры, а пасля дэканам факультэта беларускай філалогіі. Гэты перыяд С.П. Мусіенка з поўным правам назвала *залатым векам філалогіі* як у галіне навукі, так і дыдактыкі, і міжнароднага супрацоўніцтва. На жаль, перыяд адраджэння беларусчыны не задоўжыўся, што, зразумела, стала асабістай драмай для І. Жука. Колькі сіл самаахварна было ўкладзена ім у адміністрацыйную працу! Вядома, асабліваю ўвагу звярнула Спадарыня прафесар на навуковыя пошукі і здабыткі І. Жука.

“Ігар Жук: штрыхі да партрэта вучонага і чалавека” назваў сваё выступленне прафесар Алесь Бельскі з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, засяродзіўшыся на асэнсаванні доктарскай дысертацыйнай працы І. Жука, паглыбіўшыся ва ўласныя сяброўскія адносіны калег-сяброў па літаратуразнаўчым цэху. І як не пагадзіцца з заключнымі словамі А. Бельскага: *Пафасам дзейнасці гродзенскі філолаг, педагог і пісьменнік увасабляў сабой яркавы нацыянальны характар беларуса-патрыёта. Ігар Васільевіч меў шчырае і пальмянае беларускае сэрца, а найважнейшы лейтматыў яго жыцця – сумленнае і высякароднае служэнне ідэі нацыянальнага адраджэння.*

Прафесар Аляксей Пяткевіч таксама звярнуўся ў сваім выступленні “Асоба ў літаратуразнаўстве” да навуковых зацікаўленняў І. Жука, узгадаў

некалькі цікавых момантаў з шматгадовых прыязных адносін, як, напрыклад, наведванне Коласаўскіх родных мясцін...

Тое, што пасля заканчэння сталічнай аспірантуры І. Жук назаўсёды аказаўся ў Гродне, зразумела, у значнай ступені абумовіла яго зацікаўленасць памежжам, што выявілася як у непасрэдных навуковых і таварыскіх кантактах, пра якія згадваў прафесар Я. Лаўскі, так і ў асэнсаванні культурна-літаратурных працэсаў на Беласточчыне. Гэтаму даследчыцкаму аспекту быў прысвечаны даклад Галіны Тварановіч “Навуковая спадчына Ігара Жука з беластоцкай перспектывы”.

“Навуковыя ідэі І.В. Жука (рытмічны інстынкт, коланавая сіметрыя) у праекцыі на шматмоўную кніжную культуру Беларусі XVI ст.” – так вызначыла тэму свайго выступлення прафесар Жанна Некрашэвіч-Кароткая з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, звярнуўшы галоўную ўвагу на “Біблію” Францыска Скарыны. Разважаючы аб спецыфіцы кніжнай культуры ўсходнеславянскага першадрукара, яна спынілася на канцэпцыі рытмастылістыкі аба метрадынамікі, над якою І. Жук працаваў доўгі час.

З успамінамі ў вянок памяці Ігара Жука выступілі яго былыя студэнты-магістранты, аспіранты: Святлана Барысік, Міхаіл Пажарышкі, Святлана Тарасава, Павел Ушкевіч. Кранальнае ўражанне зрабіў на прысутных відэаролік “Мне бацькаўшчынаю цэлы свет...”, у якім *прагучай голас-запавет Ігара Васільевіча быць ахоўнікамі нацыянальнай культуры* (А. Сабуць). У выкананні калегаў Р.К. Казлоўскага, А.Э. Сабуць, С.М. Тарасавай прагучалі любімыя радкі І. Жука з паэмы Якуба Коласа “Новая зямля”. У Свята-Пакроўскім Кафедральным Саборы была адпраўлена заўпакойная ліція, пасля якой удзельнікі Круглага стала разам з жонкай Ігара Васільевіча Валянцінай Жук адведалі месца вечнага яго супачыну на ціхіх могілках вёскі Гожа паблізу Гродна.

Трэба згадаць на заканчэнне, што ўжо пабачыў свет чарговы зборнік “Філалагічнае краязнаўства Гродзеншчыны: матэрыялы і даследаванні” (Гродна: ГрДУ, 2018), прысвечаны памяці І.В. Жука, значную частку якога займаюць артыкулы, успаміны пра жыццё, навукова-педагагічную дзейнасць прафесара, а таксама артыкулы, напісаныя ў яго гонар.

Halina Twaranowicz
Uniwersytet w Białymstoku
<https://orcid.org/0000-0002-6895-9010>